

**Wytyczne do Studium Wykonalności
stanowiącego załącznik do wniosku
o dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu
Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-
2020 dla Poddziałania 1.1.1 i Działania 1.2
*(infrastruktura B+R przedsiębiorstw i jednostek naukowych)***

Gdańsk, grudzień 2015 r.

Spis treści

Wykaz stosowanych skrótów	3
Wstęp	4
Opis wymaganych elementów Studium Wykonalności	6
1. Potencjał wnioskodawcy i partnerów	6
2. Opis przedmiotu projektu	7
3. Uzasadnienie realizacji projektu.....	8
4. Analiza finansowa projektu	9
5. Analiza ekonomiczna	11
6. Analiza ryzyka	11
7. Sposób zarządzania projektem.....	11

Wykaz stosowanych skrótów

B+R	badania i rozwój
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
IS	inteligentne specjalizacje
Przewodnik AKK	Przewodnik do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych (<i>Guide to Cost-benefit Analysis of Investment Project - Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020</i>) Komisji Europejskiej z grudnia 2014 r.
RPO WP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
SzOOP RPO WP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
UE	Unia Europejska

Wstęp

Niniejszy dokument zawiera wytyczne dotyczące sposobu przygotowania Studium Wykonalności dla projektów planowanych do realizacji przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP 2014-2020) dla Poddziałania 1.1.1 (typy projektu 5) i 6) opisane w SzOOP RPO WP dla tego poddziałania) i Działania 1.2.

Studium Wykonalności będzie załącznikiem obowiązkowym dla infrastrukturalnych projektów składanych w ramach wyżej wymienionych Działań w przypadku projektów, których przedmiotem wsparcia będzie **infrastruktura B+R przedsiębiorstw i jednostek naukowych**. Projekty te będą wspierane w formie dotacyjnej.

Studium Wykonalności sporządzane jest w celu dokonania analizy i uzasadnienia realizacji planowanego przedsięwzięcia. Przedmiotowy dokument powinien także wykazać, że uzasadnione jest objęcie tego przedsięwzięcia wsparciem w ramach RPO WP 2014-2020.

Na etapie składania wniosku o dofinansowanie wnioskodawca będzie musiał dostarczyć załącznik składający się z następujących elementów:

- Studium Wykonalności (wersja papierowa i elektroniczna),
- arkusza kalkulacyjnego w formacie XLS lub równoważnym, zawierającego tabele oraz wyliczenia do analizy finansowej i ekonomicznej (tylko wersja elektroniczna).

Analiza finansowa przedstawiona w ramach Studium Wykonalności powinna zawierać rozdział (podrozdział) opisujący przyjęte do wyliczeń założenia, a także rozdział, w którym ujęte zostanie podsumowanie przedstawiające najważniejsze wyniki przeprowadzonej analizy. Dlatego też niezbędnym elementem dostarczonym na etapie składania wniosku będzie arkusz kalkulacyjny, zawierający wszystkie wymagane wyliczenia. Muszą one zawierać jawne (nie ukryte) i działające formuły przedstawiające przeprowadzone analizy i ich wyniki.

Należy mieć na względzie, że w przypadku projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach Działania 1.2 *Transfer wiedzy do gospodarki* przedmiotowe wytyczne realizują zobowiązanie Instytucji Zarządzającej wobec Komisji Europejskiej zawarte w opisie priorytetu inwestycyjnego 1a RPO WP. Wnioskodawcy powinni złożyć studium wykonalności sporządzone zgodnie z założeniami przedstawionymi w wytycznych i zawierające wszystkie niezbędne elementy.

Przy sporządzaniu przedmiotowego dokumentu należy ponadto mieć na względzie konieczność zachowania zgodności z zapisami rozporządzeń i innych aktów prawnych wskazanych w *Zasadach wdrażania* RPO WP 2014-2020 oraz regulaminie konkursu, a także z:

- Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 marca 2015 r. w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020 (MliR/H/2014-2020/7(01)03/2015);

- *Przewodnikiem do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych* (Guide to Cost-benefit Analysis of Investment Project - Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020) Komisji Europejskiej z grudnia 2014 r.

Dokumentem pomocnym przy sporządzaniu Studium Wykonalności będzie też *Przewodnik JASPERS dot. przygotowania i analiz dla projektów B+R (Papers Project Preparation and CBA of RDI Infrastructure Projects JASPERS Knowledge Economy and Energy Division Staff Working)*.

Powyższe dokumenty dostępne są za pośrednictwem stron internetowych:

<http://www.rpo.pomorskie.eu/>

http://www.mir.gov.pl/fundusze/wytyczne_mrr/wytyczne_2014_2020/obowiazujace/strony/start.aspx

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

http://www.jaspersnetwork.org/download/attachments/4948017/JASPERS_Working%20Paper_CBA_RDI_projects.pdf?version=1&modificationDate=1366732258000&api=v2

Opis wymaganych elementów Studium Wykonalności

Studium wykonalności będące załącznikiem do wniosku o dofinansowanie projektu **musi posiadać** następujące rozdziały (inne jednostki redakcyjne), w których zawarte będą wszystkie niezbędne informacje odpowiadające następującym zagadnieniom:

1. Potencjał wnioskodawcy i partnerów

1.1. Opis wnioskodawcy i jego ewentualnych partnerów

W rozdziale tym należy przedstawić informacje o wnioskodawcy i jego ewentualnych partnerach – należy podać podstawowe dane formalno – prawne dotyczące wnioskodawcy, tj.: nazwę, status, formę prawną, formę własności (wraz ze wskazaniem głównych udziałowców lub akcjonariuszy).

W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie (zgodnie z rozdziałem 3.5 *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*), w analogiczny sposób należy opisać wszystkich partnerów zaangażowanych finansowo i organizacyjnie.

1.2. Opis prowadzonej działalności, w tym doświadczenie w zakresie B+R

W rozdziale tym należy scharakteryzować działalność wnioskodawcy. Należy:

- opisać przedmiot działalności w kontekście planowanego do realizacji projektu,
- przedstawić rynek (tło społeczno-gospodarcze w skali co najmniej regionalnej lub krajowej), na którym prowadzona jest działalność,
- wskazać miejsce i doświadczenie wnioskodawcy na wskazanym rynku oraz doświadczenie w zakresie prowadzenia prac badawczo – rozwojowych (poprzez krótkie opisanie dotychczas zrealizowanych projektów w zakresie B+R, a w przypadku przedsiębiorstw wskazanie wielkości nakładów na działalność B+R, udział nakładów na B+R w całkowitych nakładach inwestycyjnych przedsiębiorstwa, liczbę produktów wdrożonych w wyniku prowadzenia prac B+R oraz liczbę zgłoszonych/uzyskanych patentów).

Ponadto konieczne jest wskazanie głównych konkurentów oraz zidentyfikowanie potencjalnych klientów (w szczególności ich potrzeb i oczekiwań).

W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie, w analogiczny sposób należy opisać działalność wszystkich partnerów zaangażowanych finansowo i organizacyjnie.

1.3. Opis posiadanych zasobów (stanu aktualnego przed realizacją projektu)

W rozdziale tym należy przedstawić stan aktualny dotyczący posiadanej bazy do prowadzenia działalności badawczo rozwojowej przez wnioskodawcę (i ewentualnych partnerów), w szczególności szczegółowo opisać posiadaną infrastrukturę badawczą w zakresie dostępnych nieruchomości (obiektów i pomieszczeń, w tym laboratoriów) oraz wyposażenia (aparatury i innych urządzeń) wraz ze wskazaniem tytułu prawnego do dysponowania i opisem ich stanu technicznego.

Ponadto należy scharakteryzować inne zasoby będące w posiadaniu wnioskodawcy – wartości niematerialne i prawne (posiadane licencje, patenty) oraz przede wszystkim zasoby ludzkie - kadrę zajmującą się prowadzeniem badań (zespół – skład, kompetencje, doświadczenie).

W przypadku, gdy wnioskodawca dopiero ma zamiar pozyskać zasoby niezbędne do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, należy wskazać, w jaki sposób zostaną one uzyskane.

Wnioskodawcy realizujący projekty dotyczące infrastruktury B+R w perspektywie finansowej 2007-2013 powinni dodatkowo wskazać elementy z nich finansowane oraz wskazać źródło ich finansowania.

2. Opis przedmiotu projektu

W rozdziale tym należy:

- opisać bariery w rozwoju wnioskodawcy wynikające z ewentualnych braków w infrastrukturze opisanej w rozdziale wcześniejszym – zidentyfikować problem, na który odpowiedzią ma być realizacja niniejszego projektu;
- dokonać analizy wariantów możliwych sposobów rozwiązania zdiagnozowanego problemu tj.:
  - zidentyfikować możliwe wykonalne rozwiązania inwestycyjne;
  - w formie analizy wielokryterialnej opartej na kryteriach jakościowych tj. porównać i ocenić możliwe do zastosowania rozwiązania inwestycyjne;
  - w oparciu o kryteria ilościowe, zidentyfikować optymalne rozwiązania techniczne lub technologiczne.

W przypadku publicznych podmiotów ubiegających się o dofinansowanie **w ramach Działania 1.2.** analiza musi wskazywać na komplementarność proponowanego projektu z innymi realizowanymi przez wnioskodawcę (lub ewentualnych partnerów) oraz wykazać **obiektywny brak możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury** np. w ramach współpracy partnerskiej lub sieciowej.

Następnie konieczne jest szczegółowe określenie przedmiotu projektu, tj:

- wskazanie jego zakresu rzeczowego (również w postaci wskaźników produktu obowiązkowych dla Działania, jak i własnych);
- przedstawienie jego lokalizacji – rozmieszczenia infrastruktury (również przy pomocy map, szkiców sytuacyjnych, itp.);
- opisanie zastosowanego w projekcie rozwiązania technicznego i technologicznego i:
  - uzasadnienie ich innowacyjny charakter;
  - opisanie sposobu, w jaki zastosowane spełniają one zalecane w tym zakresie standardy (regionalne, krajowe, międzynarodowe, jeżeli tak to jakie) w zakresie spójności infrastruktury;
  - uzasadnienie sposobu, w jaki zastosowane rozwiązania przełożą się na wysoką jakość i trwałość realizowanych badań;
  - uzasadnienie wpisywania się zastosowanych rozwiązań w polityki horyzontalne UE w zakresie promowania zrównoważonego rozwoju, równości szans i niedyskryminacji oraz wskazać, czy spełniają one standard minimum w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn;
- przedstawienie uwarunkowań prawnych niezbędnych do uruchomienia projektu (konieczność uzyskania niezbędnych pozwoleń, licencji, itp.).

W przypadku, gdy w ramach Działania SzOOP dopuszcza zastosowanie instrumentu elastyczności (*cross – financingu*) należy opisać go w analogiczny sposób.

3. Uzasadnienie realizacji projektu

3.1. Plan badań B+R

Rozdział ten jest kluczowy z punktu widzenia uzasadnienia realizacji projektu. Należy w nim szczegółowo przedstawić plan prac badawczo–rozwojowych prowadzonych na zakupionej w ramach projektu infrastrukturze w formie tzw. **Agendy Badawczej**. Agenda ta powinna precyzyjnie opisywać sposób wykorzystania zakupionej w ramach projektu infrastruktury B+R poprzez określenie:

- głównych obszarów badawczych;
- formy, rodzaju i zakresu prowadzonych na niej prac badawczo-rozwojowych;
- harmonogramu badań;
- zasobów finansowych i kadrowych przeznaczonych na rzecz badań B+R;
- **podmiotów, na rzecz których prowadzone będą prace B+R** (wraz z określeniem ich charakterystyki, sposobu poszukiwania, opisaniem zakresu i formy współpracy).

Ponadto konieczne jest wskazanie potencjalnego zastosowania zaplanowanych badań wraz z określeniem sposobu ich wdrożenia (potencjalne efekty, które zamierza osiągnąć przedsiębiorca, na rzecz którego prowadzone będą badania) .

Informacje zawarte w niniejszym rozdziale muszą odpowiadać zadeklarowanym przez wnioskodawcę wskaźnikom rezultatu. Stanowiąc będą również deklarację przyszłego beneficjenta co do zachowania trwałości projektu.

Plan badań B+R powinien być podstawą dla przeprowadzenia analiz finansowych w kolejnych rozdziałach studium wykonalności, w szczególności dla zadeklarowanych wskaźników osiągnięcia przychodów z wykorzystania infrastruktury.

3.2. Wpływ na rozwój IS

Rozdział ten powinien opisywać, w jaki sposób infrastruktura zakupiona w ramach projektu oraz zaplanowany i opisany wyżej sposób jej wykorzystania wpłynie na rozwój współpracy podmiotów **w ramach obszaru inteligentnej specjalizacji, w tym celów zdefiniowanych w Porozumieniu (-ach) na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu** (a w przypadku projektów ubiegających się o wsparcie w ramach Działania 1.2 również na współpracę pomiędzy sektorem jednostek B+R a przedsiębiorcami). Ponadto możliwe jest uzasadnienie wpływu projektu na potencjał naukowy i rozwój gospodarczy oraz konkurencyjność regionu.

3.3. Efekt dyfuzji

W przypadku projektów planowanych do realizacji w ramach Poddziałania 1.1.1 przez duże przedsiębiorstwa, należy wykazać, że projekt zapewni, zgodnie z postanowieniami Umowy Partnerstwa, **konkretne efekty dyfuzji działalności B+R do polskiej gospodarki**. Rozdział ten powinien wskazywać, jakie będą efekty realizacji projektu przez duże przedsiębiorstwo. Na potrzeby analizy (ilościowej i jakościowej) można przyjąć, że efekt dyfuzji polega m.in. na:

- popularyzacji wiedzy (szkolenia, publikacje),
- szerzeniu technologii (sprzedaż patentów, licencji, know-how),
- wzroście kooperacji (mierzonej liczbą transakcji handlowych z kontrahentami, w szczególności MŚP).

4. Analiza finansowa projektu

4.1. Nakłady na realizację projektu, w tym harmonogram rzeczowo – finansowy

W rozdziale tym należy szczegółowo opisać i uzasadnić nakłady na realizację projektu w podziale na kategorie wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020*¹. Opis powinien być spójny z danymi przedstawionymi w rozdziale dotyczącym zakresu rzeczowego projektu.

Konieczne jest przedstawienie nakładów całkowitych w formie harmonogramu rzeczowo – finansowego (tabelarycznie lub w formie wykresu Gantta) w podziale na kategorie wydatków z precyzyjnym określeniem terminu rozpoczęcia i zakończenia projektu.

4.2. Występowanie pomocy publicznej w projekcie

W ramach niniejszego rozdziału należy opisać zagadnienia związane z występowaniem pomocy publicznej w projekcie. Katalog dopuszczalnych programów pomocowych, w oparciu o które udzielana będzie pomoc publiczna określony jest w opisie danego Działania w SzOOP. Szczegółowe zapisy dotyczące zagadnień, do jakich należy się odnieść w tej części Studium Wykonalności, zostały wskazane w wytycznych dotyczących pomocy publicznej stanowiących załącznik nr 6 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*.

Dla Działania 1.2 zasady dotyczące identyfikowania pomocy publicznej zostaną uzupełnione w terminie późniejszym.

4.3. Źródła finansowania projektu, w tym sposób pozyskania wkładu własnego

Rozdział niniejszy powinien precyzyjnie wskazywać źródła finansowania wydatków w projekcie w podziale na źródła finansowania wydatków kwalifikowalnych i wydatków niekwalifikowalnych.

W przypadku projektów realizowanych w oparciu o pomoc publiczną lub lukę w finansowaniu, powinny zostać uwzględnione wszelkie uwarunkowania wynikające z właściwych regulacji w tych obszarach.

Dodatkowo wnioskodawca powinien przedstawić i uwiarygodnić w odpowiednich dokumentach finansowych sposób zapewnienia niezbędnego wkładu własnego (w tym prywatnego, gdy będzie wymagany postanowieniami regulaminu konkursu). Przedstawione informacje dotyczące deklarowanych źródeł finansowania projektu muszą znaleźć odzwierciedlenie i być spójne z danymi zawartymi w arkuszach kalkulacyjnych stanowiących część analizy finansowej projektu.

---

¹ Wytyczne stanowią załącznik nr 4 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*

W przypadku projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach Działania 1.2 należy wskazać, że projekt był przedmiotem uzgodnienia w ramach Kontraktu Terytorialnego.

4.4. Analiza finansowa

Sposób przeprowadzenia analizy finansowej w ramach projektu został opisany w Rozdziale 7. *Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.*

Analiza finansowa powinna opierać się na założeniach wskazanych w Podrozdziale 7.4. *Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.*

Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020 nie przewiduje odstępstw od zapisów przytoczonych wytycznych (dotyczy to np. przyjęcia innej finansowej stopy dyskontowej niż 4% dla analizy prowadzonej w cenach stałych i 6% dla analizy prowadzonej w cenach bieżących).

W przypadku **okresów odniesienia** stanowiących załącznik I do rozporządzenia nr 480/2014, dla sektorów, dla których okres ten został wskazany jako przedział czasowy, należy przyjąć jego maksymalną długość, chyba, że wnioskodawca szczegółowo wskaże uzasadnienie krótszego okresu odniesienia (choć nadal we wskazanym przedziale czasowym) wynikającego ze specyfiki danej inwestycji.

O ile metoda określania **wartości rezydualnej** dla specyficznego rodzaju przedsięwzięcia nie została uszczegółowiona w zaleceniach sektorowych wskazanych w Rozdziale 10 *Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*, wartość rezydualną w analizie finansowej należy określić w oparciu o bieżącą wartość netto przepływów pieniężnych, wygenerowanych przez projekt w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), następujących po zakończeniu okresu odniesienia, chyba, że wnioskodawca szczegółowo wskaże uzasadnienie innej metody określenia tej wartości, wynikającej ze specyfiki danej inwestycji.

W powyższym rozdziale należy przedstawić założenia i zbiorcze zestawienie najważniejszych wyników otrzymanych z analizy przedstawionej w arkuszu kalkulacyjnym. Należy tu przede wszystkim podać wskaźniki finansowej efektywności projektu wraz z ich interpretacją.

Sama analiza powinna być zamieszczona w arkuszu kalkulacyjnym w formacie XLS lub równoważnym zawierającym jawne (nie ukryte) i działające formuły przedstawiające przeprowadzone analizy i ich wyniki.

W arkuszu należy przedstawić m. in. analizę sytuacji finansowej wnioskodawcy w okresie od trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

Ponadto arkusz powinien zawierać **oszacowanie wartości wskaźnika dotyczącego wzrostu udziału przychodów z sektora przedsiębiorstw w przychodach operatora infrastruktury z tytułu świadczonych usług B+R.**

5. Analiza ekonomiczna

Powyższy rozdział odnosi się tylko do Działania 1.2., nie jest on wymagany dla Poddziałania 1.1.1.

Sposób przeprowadzenia analizy kosztów i korzyści dla projektu został opisany w Rozdziale 8. *Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*. Przy wypełnianiu powyższego rozdziału, należy kierować się Podrozdziałem 8.2 – *Analiza ekonomiczna projektów nie zaliczanych do dużych projektów powyższych wytycznych*.

6. Analiza ryzyka

W rozdziale tym należy przeprowadzić analizę ryzyka. Analiza ta powinna być przeprowadzona co najmniej w sposób opisowy jako analiza jakościowa w szczególności w następujących obszarach:

- ryzyka naukowego / technologicznego,
- ryzyka biznesowego (w szczególności w zakresie braku popytu ze strony przedsiębiorców);
- ryzyka finansowego,
- ryzyka administracyjnego i prawnego.

Katalog potencjalnych ryzyk w projektach dotyczących B+R wskazany jest w dokumentach przywoływanych we wstępie do Wytycznych.

Należy zidentyfikować dane ryzyko w każdym z obszarów, nazwać je i wskazać prawdopodobieństwo faktycznego jego wystąpienia poprzez jego faktyczne oszacowanie lub co najmniej przypisanie do niego jednej z trzech kategorii prawdopodobieństwa: niskiego, średniego, wysokiego. Następnie należy opisać okoliczności, jakie przyczyniłyby się do wystąpienia takiej sytuacji i sposób, w jaki wnioskodawca zamierza reagować na wystąpienie zakładanych ryzyk oraz jakie kroki poczynić w celu ich minimalizowania, czyli przedstawić **plan zarządzania ryzykiem**.

W przypadku występowania wysokiego ryzyka niepowodzenia danego przedsięwzięcia należy szczegółowo opisać zasadność realizacji projektu, mimo jego występowania, a także wskazać, przy wystąpieniu jakiego negatywnego zjawiska zasadne będzie przerwanie projektu.

7. Sposób zarządzania projektem

W rozdziale tym należy w sposób bardziej szczegółowy przedstawić sposób wdrażania projektu (wyłącznie w zakresie istotnym dla prawidłowego wdrożenia projektu), a w szczególności należy opisać:

- strukturę organizacyjną instytucji wdrażającej projekt oraz struktury organizacyjne partnerów (komórek odpowiedzialnych za realizację projektu, w tym, o ile można imiennie wskazać – osoby biorące udział w realizacji projektu),
- rolę, zadania i odpowiedzialność ww. komórek na każdym etapie wdrażania projektu – od m.in. składania wniosku, poprzez zamówienia publiczne, monitoring realizacji, płatności dla wykonawców, nadzór nad inwestycją, eksploatację, itp.)

- podział odpowiedzialności, finansowania i zadań pomiędzy wszystkie instytucje realizujące projekt, w tym m. in. zakres ewentualnej umowy partnerskiej,
- wszystkie osoby, instytucje i organizacje, na które realizacja projektu będzie miała wpływ.